

2023/2122(INI)

17.11.2023

ADVIES

van de Commissie buitenlandse zaken

aan de Commissie begrotingscontrole

inzake de transparantie en verantwoordingsplicht van niet-gouvernementele organisaties die gefinancierd worden uit de EU-begroting (2023/2122(INI))

Rapporteur voor advies: Deirdre Clune

PA_NonLeg

SUGGESTIES

De Commissie buitenlandse zaken verzoekt de bevoegde Commissie begrotingscontrole onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

- gezien zijn resolutie van 8 maart 2022 over de steeds beperktere ruimte voor het maatschappelijk middenveld in Europa¹,
- A. overwegende dat artikel 11 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) en artikel 15 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) de EU-instellingen ertoe verplicht op een zo open en transparant mogelijke manier te werken om goed bestuur te bevorderen en de deelneming van het maatschappelijk middenveld te waarborgen; overwegende dat het Europees Economisch en Sociaal Comité, dat onder meer bestaat uit vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en een adviserende functie uitoefent, het Parlement, de Raad en de Commissie moet bijstaan, overeenkomstig artikel 300, lid 1, VWEU;
- B. overwegende dat “maatschappelijke organisaties” in het kader van het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking — Europa in de wereld (NDICI)² worden gedefinieerd als een brede waaier van actoren met talrijke rollen en mandaten, die in de loop der tijd en per instelling en land kunnen verschillen; overwegende dat maatschappelijke organisaties alle niet-overheidsstructuren omvatten die geen winstoogmerk hebben en onafhankelijk en geweldloos zijn, via dewelke mensen gedeelde doelstellingen en idealen nastreven, zij het van politieke, culturele, religieuze, ecologische, sociale of economische aard, die actief zijn op lokaal, nationaal, regionaal of internationaal niveau en die stedelijke en rurale alsook formele en informele organisaties omvatten;
- C. overwegende dat de Commissie een “niet-gouvernementele organisatie” (ngo) in artikel 2, punt 48, van haar voorstel van 16 mei 2022 voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie (herschikking) (COM(2022)0223) definieert als een vrijwillige, van de overheid onafhankelijke organisatie zonder winstoogmerk die geen politieke partij of vakbond is;
- D. overwegende dat belangenvertegenwoordigers, met inbegrip van ngo’s, moeten worden onderworpen aan regels inzake controle, passende zorgvuldigheid en transparantie, met name met betrekking tot financiering, en dat daarbij evenredige criteria en niet-omslachtige procedures moeten worden gebruikt, met name voor kleine ngo’s;
- E. overwegende dat strengere transparantievereisten voor juridische entiteiten, waaronder ngo’s, die lobby- of belangenbehartigingsactiviteiten bij EU-instellingen uitvoeren, moeten bijdragen tot het opsporen van buitenlandse inmenging;

---

¹ PB C 347 van 9.9.2022, blz. 2.

² Zie artikel 2, punt 7, van [Verordening \(EU\) 2021/947](#) van het Europees Parlement en de Raad van 9 juni 2021 tot vaststelling van het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking — Europa in de wereld (PB L 209 van 14.6.2021, blz. 1).

- F. overwegende dat de Commissie over stevige mechanismen beschikt om de uitgaven van uit de EU-begroting gefinancierde ngo's te controleren, die tot de strengste van Europa behoren; overwegende dat bij recente beschuldigingen van corruptie tegen leden en voormalige leden van het Europees Parlement een ngo betrokken was die niet in het transparantieregister was ingeschreven;
- G. overwegende dat het Europees Parlement op 13 september 2023 zijn Reglement heeft aangepast met het oog op versterking van de integriteit, de onafhankelijkheid en de verantwoordingsplicht;

Belang van de rol van ngo's bij de bevordering en bescherming van de mensenrechten en de democratie

1. is verheugd over de essentiële rol die ngo's en maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor de bevordering en bescherming van de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat spelen in samenlevingen overal ter wereld; wijst in dit verband op het cruciale werk van deze organisaties bij het bevorderen en verdedigen van de mensenrechten en de democratie, het bestrijden van alle vormen van discriminatie, de inzet voor een schoon, gezond en duurzaam milieu, het informeren van individuen en groepen, met name de meest kwetsbaren, over hun rechten en het opkomen voor deze individuen en groepen wanneer die rechten worden geschonden, het aan de kaak stellen van schendingen van mensen- en burgerrechten, het bevorderen van interculturele dialoog, maatschappelijke betrokkenheid en publieke participatie, het bestrijden van desinformatie en haatzaaiende uitlatingen, het verzamelen van informatie van algemeen belang, het ter verantwoording roepen van regeringen en gekozen vertegenwoordigers ten aanzien van de burgers, en het bestrijden van corruptie en straffeloosheid voor mensenrechtenschendingen;
2. wijst op de ernstige risico's waarmee werknemers van mensenrechten-ngo's worden geconfronteerd bij hun activiteiten overal ter wereld, zoals bedreigingen tegen hen en hun naasten, intimidatie en alle mogelijke pesterijen, onder meer via onlinekanalen en sociale media, onrechtmatige gerechtelijke procedures en vervolging, willekeurige detentie, geweld, foltering, ontvoeringen, moorden en executies, waardoor zij gedwongen worden in ballingschap te gaan;
3. is verontrust over het feit dat sommige regeringen in derde landen, die de ruimte voor het maatschappelijk middenveld willen verkleinen en afwijkende stemmen het zwijgen willen opleggen, in de naam van onder meer veiligheid, terrorismebestrijding en de bestrijding van buitenlandse inmenging wetgeving hebben aangenomen die discriminerende verplichtingen oplegt aan mensenrechten-ngo's en hun medewerkers, hun activiteiten stigmatiseert, inperkt of verbiedt, bijvoorbeeld door deze ngo's op te heffen, hun tegoeden te bevriezen, hun donoren te beletten middelen bij te dragen of hen de toegang tot financiering te ontfemen; wijst erop dat de EU op dit punt het goede voorbeeld moet geven;

Transparantie en verantwoordingsplicht van mensenrechten-ngo's die financiële middelen ontvangen uit de EU-begroting voor het externe optreden

4. onderstreept dat het belangrijk is zoveel mogelijk te waarborgen dat de informatie over de begunstigden, inclusief ngo's, van de middelen voor het externe optreden van de EU

die bestemd zijn voor de ondersteuning van mensenrechten en democratie en de daarmee verband houdende door de EU gefinancierde projecten die wereldwijd worden uitgevoerd, transparant en toegankelijk is; is zich ervan bewust dat ngo's al jaren pleiten voor meer transparantie op EU-niveau; erkent de riskante en levensbedreigende omstandigheden waarmee sommige mensenrechtenverdedigers en ngo's in niet-EU-landen worden geconfronteerd; is in dit verband van mening dat vertrouwelijkheid en gegevensbescherming moeten worden gewaarborgd om deze individuen en ngo's niet in gevaar te brengen;

5. is ingenomen met de stopzetting van de EU-financiering en de terugvordering van de middelen die zijn uitgekeerd aan enkele organisaties waarvan het optreden in strijd was met de waarden van de EU; verzoekt de Commissie zich te blijven inspannen om ervoor te zorgen dat er geen EU-financiering wordt verstrekt aan organisaties die de waarden van de EU zoals uiteengezet in artikel 2 VEU niet eerbiedigen; verzoekt de Commissie tevens flexibeler strategieën te ontwikkelen ter ondersteuning van actoren uit het maatschappelijk middenveld in repressieve omgevingen, die moeite hebben om bijstand te ontvangen;
6. roept de EU en haar lidstaten op om volledig transparant te zijn over de toewijzing van middelen aan derde landen met het oog op samenwerking inzake migratie en ervoor te zorgen dat migratiegerelateerde Europese middelen, opleiding of andere vormen van steun aan derde landen de schending van mensenrechten niet rechtstreeks of onrechtstreeks in de hand werken, noch dat ze de straffeloosheid in verband met dergelijke schendingen vergroten en bestendigen; dringt erop aan dat ieder door de EU of de lidstaten gefinancierd samenwerkingsproject of -initiatief inzake migratie vooraf aan grondige en onafhankelijke mensenrechteneffectbeoordelingen wordt onderworpen en tijdens zijn looptijd wordt gemonitord en dat de resultaten van die beoordelingen en monitoring met het Europees Parlement worden gedeeld;
7. verzoekt de Commissie de duidelijkheid en organisatie te verbeteren van de in het systeem voor financiële transparantie (FTS) beschikbare informatie en gegevens over de begunstigden van door de EU gefinancierde projecten, met name op het gebied van de ondersteuning van de mensenrechten en de democratie; benadrukt dat bij de verplichting voor begunstigden om alle financieringsbronnen bekend te maken, rekening moet worden gehouden met de situatie van de landen en de omgeving waarin zij actief zijn, om ervoor te zorgen dat de publicatie van de informatie en gegevens in het kader van het FTS hen niet in gevaar brengt;
8. beveelt aan dat de wettelijke verplichtingen inzake transparantie en financiële verantwoordingsplicht op dezelfde wijze worden toegepast op alle ngo's en andere belangenvertegenwoordigers die EU-financiering ontvangen;
9. wijst erop dat ngo's die EU-financiering ontvangen, transparant moeten zijn over de ontvangen financiering; wijst erop dat hun werkzaamheden de steun van de EU op verschillende manieren zichtbaar maken via diverse communicatiekanalen, waaronder officiële websites; onderstreept dat die verschillen soms ook te maken kunnen hebben met het feit dat in sommige landen met een autoritair en illiberaal regime en een beperkte civiele ruimte de verspreiding van dergelijke informatie mensenrechten-ngo's in gevaar kan brengen; dringt aan op de invoering van een geharmoniseerde doch

flexibele benadering om de EU-financiering voor de ondersteuning van de mensenrechten en de democratie transparanter en zichtbaarder te maken voor het publiek en tegelijk te vermijden dat ngo's die werkzaam zijn in een precaire context in gevaar worden gebracht;

10. hekelt het feit dat door regeringen van derde landen gesponsorde organisaties (door de regering georganiseerde ngo's of GONGO's) worden ingezet om desinformatie en onwaarheden over met name mensenrechtenkwesties te verspreiden;
11. benadrukt dat de financiering door derde landen van in de EU gevestigde juridische entiteiten, inclusief ngo's, die binnen de EU lobby- of belangenbehartigingsactiviteiten verrichten en tot doel hebben de buitenlandse beleidsvorming van de EU te beïnvloeden, deze entiteiten soms aan kwaadwillige externe beïnvloeding kan blootstellen; is van mening dat de transparantievereisten legitieme buitenlandse financiering echter niet mogen stigmatiseren; herinnert in dat verband aan de conclusie van zijn resolutie van 1 juni 2023 over buitenlandse inmenging in alle democratische processen in de Europese Unie, met inbegrip van desinformatie³, en van 13 juli 2023 over aanbevelingen voor de hervorming van de regels van het Europees Parlement inzake transparantie, integriteit, verantwoordingsplicht en corruptiebestrijding⁴, waarin wordt gewezen op de risico's van buitenlandse inmenging door en desinformatie afkomstig van enkele door niet-EU-landen opgerichte ngo's; dringt aan op verdere reflectie over de toekomstige strategie en benaderingen van de EU-instellingen om risico's van corruptie en buitenlandse inmenging in de beleidsvorming van de EU op te sporen en te voorkomen; benadrukt dat er in het kader van de recente beschuldigingen van corruptie tegen sommige leden en voormalige leden van het Europees Parlement wordt vermoed dat een ngo die niet in het transparantieregister van de EU was ingeschreven en officieel de behartiging van belangen op het gebied van de mensenrechten tot doel had, is gebruikt als vector van buitenlandse inmenging; is van mening dat het publiek geïnteresseerd is in de oorsprong, zowel binnen als buiten de EU, van de financiering voor belanghebbenden die actief zijn op het gebied van lobbyen of belangenbehartiging, al moeten maatregelen in dat verband wel evenredig zijn, zodat onbedoelde beperkingen op de grondrechten worden vermeden;
12. is ingenomen met de vooruitgang die is geboekt bij het gebruik van het transparantieregister van de EU, en is vastbesloten zijn werkzaamheden voort te zetten om het toepassingsgebied van het register uit te breiden en het toezicht op de erin opgenomen gegevens te versterken; wijst erop dat, als algemene regel, jaarlijkse financiële gegevens over de financieringsbronnen van geregistreerde juridische entiteiten, waaronder EU-subsidies en donaties van binnen en buiten de EU, in het kader van het transparantieregister van de EU openbaar worden gemaakt; benadrukt dat "belangenvertegenwoordigers" sinds 12 juli 2023 alleen nog als uitgenodigde actieve gasten kunnen deelnemen aan evenementen van het Parlement indien zij vooraf zijn ingeschreven in het transparantieregister van de EU, behalve als deze inschrijving het leven of de persoonlijke veiligheid van een persoon of het bestaan van de betrokken entiteit in gevaar kan brengen of wanneer vertrouwelijkheid noodzakelijk is om andere dwingende redenen; herinnert eraan dat ngo's hun belangrijkste financieringsbronnen

---

³ Aangenomen teksten, P9_TA(2023)0219.

⁴ Aangenomen teksten, P9_TA(2023)0292.

per categorie in het transparantieregister van de EU (bijlage II) moeten opgeven, met inbegrip van EU-financiering; benadrukt dat in de maatregelen op grond waarvan ngo's verplicht zijn alle financieringsbronnen bekend te maken, rekening moet worden gehouden met de situatie van ngo's die actief zijn in landen met een autoritair en illiberaal regime, met name wanneer de bekendmaking van dergelijke informatie hen en hun werk in gevaar kan brengen vanwege de toepassing van repressieve wetgeving zoals wetten inzake "buitenlandse agenten" en soortgelijke bepalingen; betreurt het dat registratie een zware bureaucratische last met zich meebrengt voor kleine, in andere werelddelen gevestigde maatschappelijke organisaties die gewoonlijk niet actief zijn op de werklocaties van de EU-instellingen of daar normaal gesproken geen belangenbehartigingsactiviteiten uitvoeren; dringt aan op een beoordeling van de nieuwe maatregelen om onbedoelde beperkingen van de grondrechten van het maatschappelijk middenveld te voorkomen en ervoor te zorgen dat de vastgestelde maatregelen evenredig en billijk zijn, in overleg met maatschappelijke organisaties;

13. is ingenomen met zijn besluit van 13 september 2023 over wijzigingen van het Reglement van het Parlement met het oog op versterking van de integriteit, de onafhankelijkheid en de verantwoordingsplicht⁵; erkent echter dat de EU-instellingen, het Europees Parlement inbegrepen, meer inspanningen moeten doen om te zorgen voor meer transparantie, integriteit en verantwoordingsplicht met betrekking tot hun kader voor interactie met entiteiten die zijn opgenomen in het transparantieregister van de EU; pleit in dit verband voor meer controle door de diensten van het Parlement om ervoor te zorgen dat het gewijzigde Reglement van het Parlement met betrekking tot integriteit, onafhankelijkheid en verantwoordingsplicht wordt nageleefd; erkent dat er meer middelen nodig zijn om de transparantie en verantwoordingsplicht inzake alle lobby- of belangenbehartigingsactiviteiten van rechtspersonen of entiteiten, met inbegrip van mensenrechten-ngo's, te versterken;
14. roept alle EU-instellingen op om de huidige bepalingen van het transparantieregister van de EU veel strenger toe te passen en de naleving ervan strikter te handhaven en te monitoren; roept tevens op om het transparantieregister van de EU te versterken door de middelen ervan en het bijbehorende personeel te verhogen, zodat alle aanvragers en inschrijvers, met name kleine entiteiten en ngo's, tijdens de hele inschrijvingsprocedure ondersteund kunnen worden en de informatie die zij verstrekken grondiger kan worden gecontroleerd; verzoekt de Commissie voorstellen te doen om de transparantie van belangenvertegenwoordiging te vergroten en ervoor te zorgen dat lobby- of belangenbehartigingsactiviteiten, met name namens regeringen van derde landen, de financiële middelen hiervoor en het beleidsgebied waarop deze activiteiten betrekking hebben, naar behoren worden bekendgemaakt in het transparantieregister van de EU en dat valse verklaringen worden bestraft.

---

⁵ Aangenomen teksten, P9_TA(2023)0316.

BIJLAGE: LIJST VAN INSTANTIES WAARVAN OF PERSONEN VAN WIE DE RAPPORTEUR INFORMATIE HEEFT ONTVANGEN

De volgende lijst is opgesteld onder de exclusieve verantwoordelijkheid van de rapporteur. De rapporteur heeft bij het opstellen van dit advies tot op het moment van goedkeuring ervan in de commissie input ontvangen van de volgende instanties en personen:

Instantie en/of persoon
HUMAN RIGHTS AND DEMOCRACY NETWORK
CIVIL SOCIETY EUROPE

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	16.11.2023
Uitslag eindstemming	+: 39 -: 5 0: 3
Bij de eindstemming aanwezige leden	Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Giorgos Georgiou, Raphaël Glucksmann, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, Antonio López-Istúriz White, Thierry Mariani, Marisa Matias, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Alessandra Moretti, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Isabel Santos, Mounir Satouri, Jordi Solé, Dominik Tarczyński, Hilde Vautmans, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Dacian Cioloș, Georgios Kyrtzos, Gabriel Mato, Juozas Olekas, Pina Picierno, María Soraya Rodríguez Ramos, Mick Wallace, Elena Yoncheva
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervangers (art. 209, lid 7)	Karolin Braunsberger-Reinhold, Charles Goerens, Eero Heinäluoma, Maria-Manuel Leitão-Marques, Dan-Ștefan Motreanu, Paul Tang, Eugen Tomac, Lucia Vuolo, Juan Ignacio Zoido Álvarez

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

39	+
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Karolin Braunsberger-Reinhold, Andrius Kubilius, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Gabriel Mato, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Dan-Ştefan Motreanu, Eugen Tomac, Lucia Vuolo, Isabel Wiseler-Lima, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Petras Auštrevičius, Dacian Cioloş, Charles Goerens, Georgios Kyrtos, Ilhan Kyuchyuk, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Eero Heinäluoma, Maria-Manuel Leitão-Marques, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Juozas Olekas, Pina Picierno, Tonino Picula, Isabel Santos, Paul Tang, Elena Yoncheva
The Left	Marisa Matias, Mick Wallace
Verts/ALE	François Alfonsi, Reinhard Bütikofer, Mounir Satouri, Jordi Solé

5	-
ECR	Anna Fotyga, Dominik Tarczyński, Charlie Weimers
ID	Thierry Mariani
NI	Kostas Papadakis

3	0
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi
The Left	Giorgos Georgiou

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding